

Bijlage F: Informatieblad N12.06 Ruigteveld

Wat is natuurbeheertype N12.06 ruigteveld

En nadere uitleg over de bijbehorende Kwalitatieve Verplichting.

In dit document vindt u meer informatie over het natuurbeheertype N12.06 ruigteveld. Wij geven u meer uitleg over deze term en wat dat betekent voor het beheer en het gebruik van dit soort natuur. Daarna geven we meer uitleg over de bedoelingen van de Kwalitatieve Verplichting die gevestigd zal worden. Deze informatie kan u helpen bij het ontwikkelen en in stand houden van het natuurbeheertype N12.06 ruigteveld en geeft u meer duidelijkheid waar u voor tekent met de Kwalitatieve Verplichting.

1. Informatie over het natuurbeheertype

a) Index Natuur en Landschap

Er zijn vele soorten natuur. Bos, heide, graslanden, etc. Om ervoor te zorgen dat duidelijk is wat er precies bedoeld wordt met verschillende soorten natuur is er een Index Natuur en Landschap opgesteld waarin de verschillende soorten natuur zijn beschreven. Alle provincies gebruiken deze Index, bijvoorbeeld in hun Natuurbeheerplan en voor subsidies voor het beheer van verschillende soorten natuur. Groen Ontwikkelfonds Brabant gebruikt de Index in haar subsidieregeling voor de realisering van het Natuurnetwerk Brabant (subsidie voor functieverandering grond en inrichting). De term 'natuurbeheertype N12.06 ruigteveld' komt ook terug in de Kwalitatieve Verplichting die gevestigd wordt na het verstrekken van subsidie door Groen Ontwikkelfonds Brabant of als u via Groen Ontwikkelfonds Brabant natuurgrond koopt. Welke informatie over natuurbeheertype N12.06 ruigteveld kunt u vinden in de Index Natuur en Landschap? (link: [N12.06 Ruigteveld - BIJ12](#))

- Wat is het:
"Tot dit beheertype behoren over grote oppervlakken voorkomende ruigtevelden die voor minstens 60% bestaan uit hoog opschietende ruigtekruiden. Plaatselijk kunnen verspreide struiken opslaan (zoals vlier) of kan struweel (meestal wilg) voorkomen."
- Hoe wordt de kwaliteit bepaald?
Variatie in structuur is belangrijk voor faunasoorten die in dit grasland voorkomen. Zo zorgt een afwisseling tussen korte en hoge vegetatie met plaatselijk ruigte en struweel voor verschil in microklimaat, hetgeen van belang is voor dagvlinders, andere insecten, reptielen, vogels en kleine zoogdieren. Bij het bepalen van de kwaliteit van dit natuurbeheertype worden broedvogels geïnventariseerd. Kwalificerende broedvogels voor het natuurbeheertype N12.06 ruigteveld zijn: bosrietzanger, geelgors, grasmus, grauwe klauwier, kneu, nachtegaal, paapje, putter, roodborsttapuit, spotvogel en sprinkhaanzanger.

- Er zijn standaardkostprijzen berekend aan de hand van ervaringen van het beheer van dit natuurbeheertype op verschillende plekken in Nederland. Bij de berekening van deze standaardkostprijzen is onder andere rekening gehouden met het verzorgen van vee, onderhoud van rasters en paden, verwijderen ongewenste vegetatie en afzagen overmaat aan houtige opslag, onderhoud watergangen. Het negatieve exploitatiesaldo is € 146,85 per hectare (Dit is de standaardkostprijs voor 2024). Via de Subsidieregeling Natuur en Landschap (SNL) is 84% daarvan subsidiabel.

2. Kwalitatieve Verplichting: de bedoeling

Met de Kwalitatieve Verplichting (KV) van de provincie Noord-Brabant of Groen Ontwikkelfonds Brabant wordt juridisch vastgelegd dat u een aantal zaken moet dulden en activiteiten moet nalaten die de ontwikkeling van het natuurbeheertype N12.06 ruigteveld verstoren of op een andere manier nadelig beïnvloeden.

Wat betreft het 'dulden' is het belangrijk om te weten dat de huidige én toekomstige hydrologie geduld moeten worden. Dat betekent bijvoorbeeld dat het aanleggen van drainage of greppels in strijd is met de Kwalitatieve Verplichting.

Wat betreft 'nalaten van activiteiten' geldt dat sommige activiteiten altijd nadelig zijn voor het natuurbeheertype, bijvoorbeeld het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Andere activiteiten kunnen zowel nadelig als voordelig zijn, zoals beweiding. Tot slot staat er in KV altijd een algemene bepaling dat u activiteiten moet nalaten die de ontwikkeling van het natuurbeheertype belemmert, bemoeit of verhindert. Dat zijn activiteiten die niet specifiek benoemd zijn, omdat we nooit volledig kunnen omschrijven welke activiteiten nadelig zijn voor het natuurbeheertype.

Voor de activiteiten die zowel voordelig als nadelig kunnen zijn, hebben we in de KV nader omschreven wanneer ze nadelig zijn. Dat doen we door te beschrijven welke situaties voorkomen moeten worden. Vervolgens is het aan u als beheerder/eigenaar van de natuur om te sturen op het juiste beheer, waarbij de intensiteit en timing van maaiwerkzaamheden en begrazing maatwerk is omdat dit afgestemd moet worden op het ontwikkelstadium van de ruigte, de bodem, het seizoen en de weersomstandigheden. De informatie in dit document geeft aan wanneer beweiding en maaiwerkzaamheden van toegevoegde waarde zijn voor de ontwikkeling van het natuurbeheertype N12.06 ruigte en wanneer niet. Om zo veel mogelijk te voorkomen dat de Kwalitatieve Verplichting onduidelijk wordt door woorden zoals 'veel' of 'weinig', werken we met percentages die concreet maken wat bedoeld wordt binnen het perspectief van het natuurbeheertype. Deze percentages zijn bedoeld als richtlijnen en is het niet de intentie van de provincie om bij kleine afwijkingen direct te gaan handhaven (zie hoofdstuk 3 van dit document). Dit staat er in de Kwalitatieve Verplichting over bemesting, beweiding en maaien:

Bemesting

Bemesting is niet toegestaan.

Begrazing

Begrazing is alleen toegestaan als dat ten dienste staat van de ontwikkeling van het natuurbeheertype N12.06 ruigteveld. Aangezien het doel is dat op 60% van de oppervlakte hoog opschietende

ruigtekruiden aanwezig zijn, is begrazing altijd extensief. Het is niet aan te geven met welke begrazingsdruk het aandeel ruigtekruiden te veel beperkt wordt. Wel geven we in de Kwalitatieve Verplichting aan dat de situatie voorkomen dient te worden dat op minder dan 60% van de oppervlakte van dit natuurbeheertype hoger groeiende kruiden/ruigte aanwezig zijn. Ook mag begrazing niet leiden tot het te veel kapot trappen van de zode, omdat daarmee pionierssoorten als zuring of Jacobs kruiskruid kunnen gaan domineren, wat ten koste gaat van andere kruiden. De intensiteit van begrazing moet dus passen bij de situatie op het perceel. Té veel kapot trappen van de zode hebben we beschreven in de KV als meer dan 1% van de oppervlakte. Vertrapping van de zode is natuurlijk nooit helemaal te voorkomen. Koeien drommen vaak samen bij een hek en kunnen daar de zode vertrappen terwijl de zode op de rest van het perceel prima intact is. Er is sprake van overtreden van de KV als op perceelsniveau een ongunstige situatie ontstaat voor het betreffende natuurbeheertype. In hoofdstuk 3 leest u wat dan de werkwijze is van de Provincie Noord-Brabant/Groen Ontwikkelfonds Brabant.

Maaien

Maaien wordt in principe alleen toegepast om een te grote mate van verruiging tegen te gaan. Daarbij is het belangrijk dat het karakter van dit natuurbeheertype niet verloren gaat, dus dat er een mozaïek blijft van grazige korte vegetatie met een grote hoeveelheid (60%) hogere en lagere ruigte. In de kwalitatieve verplichting staat dat er gemaaid moet worden op een manier die van toegevoegde waarde is voor de ontwikkeling en instandhouding van het natuurbeheertype N12.06 ruigteveld. Het spreekt voor zich dat bij maaiwerkzaamheden rekening wordt gehouden met bedreigde, beschermde of karakteristieke soorten van het natuurbeheertype N12.06 ruigteveld.

3. Kwalitatieve verplichting: maatwerk, evaluatie, aanpassing en handhaving.

Het is voorstelbaar dat er in specifieke gevallen voor de juiste ontwikkeling van het natuurbeheertype N12.06 ruigteveld maatregelen noodzakelijk zijn die in strijd zijn met de standaard kwalitatieve verplichting. Is al voor het vestigen van de KV duidelijk dat er structureel maatwerk nodig is in een specifiek geval, dan kan dat. Uiteraard altijd naar aanleiding van de onderbouwing daarvan in een beheerplan dat goedgekeurd moet zijn door de begunstigde van de KV (Provincie Noord-Brabant of Groen Ontwikkelfonds Brabant).

Het komt ook regelmatig voor dat er eerst een fase van ontwikkelbeheer noodzakelijk is. De beheermaatregelen zijn dan tijdelijk in strijd met de KV. Het goedgekeurde inrichtings- en beheerplan waarin dit dan concreet beschreven is, geeft u de toestemming om tijdelijk deze maatregelen uit te voeren.

Het kan ook zijn dat in de loop van de jaren blijkt dat voor de juiste ontwikkeling van het natuurbeheertype (tijdelijk) maatregelen of activiteiten nodig zijn die in strijd zijn met de Kwalitatieve Verplichting. Als zich dat voor doet, dan kunt u altijd contact opnemen met de begunstigde van de KV (Groen Ontwikkelfonds Brabant of de provincie Noord-Brabant). Indien deze maatregelen goed zijn onderbouwd, dan kunt u toestemming krijgen om eenmalig of in een bepaalde periode af te wijken van de KV. Als blijkt dat er structureel iets niet goed is opgenomen in de KV, bijvoorbeeld omdat de omstandigheden op het perceel zijn veranderd, dan kan de KV aangepast worden. Het heeft namelijk geen zin iemand aan het onmogelijke te willen houden. Het aanpassen van de KV kan ook de conclusie zijn van de evaluatie van de KV die op uw verzoek na 10 jaar plaatsvindt (zie het artikel

'evaluatie' in de KV). Het is dan ook mogelijk om het natuurbeheertype aan te passen als dat de conclusie is van de evaluatie.

Als u beheersubsidie SNL ontvangt, dan is daar ook een monitoring- en evaluatiecyclus aan gekoppeld. Dit kan ook een aanleiding zijn om de KV (gedeeltelijk) aan te passen of toestemming te krijgen om tijdelijk af te wijken.

De begunstigde van de kwalitatieve verplichting kan altijd controleren of u zich aan de verplichtingen houdt. Als dat het geval is, dan is dat goed voor de natuur en verdient u een compliment! Als er wordt geconstateerd dat dat niet (helemaal) het geval is, dan ontvangt u een verslag van de constateringen en wordt u in de gelegenheid gesteld hier op te reageren, bij voorkeur in een gesprek. De vervolgactie is afhankelijk van de ernst van de constatering. Het spreekt voor zich dat de vervolgactie naar aanleiding van een kleine eenmalige vergissing of kleine afwijking anders is dan naar aanleiding van een bewuste overtreding die veel natuurschade heeft veroorzaakt. Dit is maatwerk, variërend van een gesprek waarbij eventueel afspraken worden gemaakt over verbeterpunten tot een schriftelijke ingebrekestelling en een boete of een juridische procedure waarbij nakoming en herstel van de schade wordt geëist. Belangrijk bij handhaving van de KV is uw eigen handelen. Wat heeft u zelf gedaan dat in strijd is met de verplichtingen van de KV of dat al dan niet voorkomt dat er iets gebeurt in strijd met de KV. Als er door bepaalde weersomstandigheden natuurschade ontstaat op het perceel is er een ander gesprek dan als door uw materieel of vee schade ontstaat aan het perceel.

De provincie Noord-Brabant en Groen Ontwikkelfonds Brabant willen dat uw natuurbeheer een succes wordt; voor de natuur en voor u als beheerder. Wij helpen daarbij zo veel als kan en zullen handhaven als het moet.